

**PREZENTAREA REZULTATELOR SCIENTOMETRICE A
CERCETĂTORILOR BIBLIOTECII ȘTIINȚIFICE A USARB**

*SCIENTOMETRICAL PRESENTATIONS RESULTS
OF RESEARCHERS FROM SCIENTIFIC LIBRARY OF USARB*

Elena ȚURCAN¹ [ORCID: 0000-0002-5278-2564]

Abstract: *The scientific paper is devoted to the problem of the quantitative and qualitative study of the results of scientific research carried out in the USARB Scientific Library, using the records and selections from the scientometric search engines: Publich or Perich, Google Scholar, the ORCID identifier, the National Bibliometric Instrument, the social network of collaboration between Academia.edu scientists and the „AD Scientific Index” system. The analysis is carried out on the basis of data from the period 2016-2024.*

Keywords: *USARB Science Library, university librarians, scientific research, research conducted by librarians, Publich or Perich, Google Scholar, ORCID identifier, Academia.edu, AD Science Index*

„Conținutul unei cercetări științifice este foarte important, dar nu mai puțin important este modul în care sunt prezentate aceste rezultate. Pentru a face față tendințelor și schimbărilor continue în domeniu și pentru a anticipa problemele care pot apărea, necesitatea efectuării cercetărilor devine crucială pentru supraviețuirea domeniului infodocumentar. Cercetarea este un aspect-cheie al formării profesionale a bibliotecarilor în cadrul oricărui program de studiu. Cercetarea este aplicarea unei soluții fiabile pentru a rezolva o problemă prin colectarea, analiza și interpretarea datelor.

Pe măsură ce sarcinile efectuate de un bibliotecar devin tot mai complexe, sunt implementate servicii și tehnologii inovatoare, în mod evident, se conturează o nouă funcție a specialistului în biblioteconomie și știința informării – cercetarea diverselor aspecte ale activității instituției infodocumentare. Totodată, este necesar de a extinde problematica cercetărilor realizate de biblioteci” [1].

În continuare prezentăm unele elemente obligatorii pentru diferite tipuri de lucrări care reflectă rezultatele cercetărilor științifice: considerații introductive, sinteza de literatură, metodologia cercetării, rezultatele cercetării, concluzii, recomandări. Considerăm că doar compilarea acestor direcții se soldează cu rezultate dorite.

Rezultatele cercetării trebuie să fie ușor de găsit, ușor de accesat, ușor de partajat.

Noțiunea de metodologia unei cercetări este remarcată și de Septimiu Chelcea în *Inițiere în cercetarea sociologică*: „Metodologia în științele sociale

¹ Bibliotecară principală, Biblioteca Științifică a USARB, elturcan@gmail.com

și comportamentale are două laturi: analiza critică a activității de cercetare și formularea unor propuneri pentru perfecționarea acestei activități” [2].

Referindu-ne, în general, la metodologia cercetării, confirmăm că ea constituie unul dintre cele mai frecvente subiecte abordate în mediul academic și de cercetare. Tipurile metodologiilor de cercetare aplicate în studiul dat sunt menționate de cercetătorul și profesorul Nelly Țurcan în lucrarea *Explorarea metodelor de cercetare în biblioteconomie și știința informării* sunt: „... **Cercetarea-acțiune** - colectarea informațiilor; **Bibliometrie** - analiza indexului *h*, citărilor, numărului documentelor prezente și a factorului de impact; **Studiu de caz** - explorarea în profunzime a unor activități; **Analiza de conținut** - analiza calitativă și cantitativă a datelor și **Istorică** - sinteza datelor din trecut pentru testarea ipotezelor și identificarea cauzelor, efectelor și tendințelor în context...” [3].

Cercetarea științifică în bibliotecile universitare este o activitate în esență socială, adresată unui public structurat cel puțin pe două niveluri: **publicul academic** - care trebuie să fie informat cu privire la principalele rezultate și direcții de progres ale științei; **publicul specialiștilor** - acel segment al comunității științifice interne și internaționale, care cuprinde pe toți cercetătorii din același domeniu, pregătiți să înțeleagă cercetarea științifică, să o aprecieze critic, să o reproducă și, eventual, să o dezvolte și inoveze în viitor.

Scopul acestui studiu este de a explora empiric starea și evoluția cercetării științifice în Biblioteca Științifică a USARB.

Istoric. Cercetările scientometrice în Biblioteca Științifică a USARB au o istorie bogată. Anul 2009 devine un an de cotitură pentru bibliotecarii universitari bălțeni și reprezintă un interes deosebit în activitatea de asistență informațională, ghidare, orientare a utilizatorilor în scopul asigurării acestora cu vizualizarea și evaluarea rezultatelor cercetărilor științifice. Evaluarea și acum se efectuează la cerere. Biblioteca Științifică a studiat programul software Publish or Perish (apare din anul 1999) „care preia și analizează citările academice. Programul folosește o varietate de surse de date pentru a obține citările brute, apoi le analizează și prezintă o gamă de valori de referință, inclusiv numărul de lucrări, totalul de citări și indexul *h*” [4]. Prezentăm un model de Date privind evaluarea cercetărilor științifice.

Actualmente „metodele scientometrice sunt utilizate din ce în ce mai mult în dezvoltarea teoriei și practicii de cercetare: pentru a identifica numărul indexului *h*, pentru a evalua numărul de citări, pentru a determina valoarea informațională a publicațiilor și numărul lor prezente online, pentru a studia eficiența serviciilor de informare și serviciilor bibliometrice, pentru a identifica domeniile tematice prioritare în publicațiile profesionale. Indicatorii pot deveni bază pentru studierea individualității unui om de știință, pentru caracterizarea statutului științific, autoritatea unui cercetător concret etc” [5].

Pe parcurs, se fac primele încercări de a evalua rezultatele cercetărilor Bibliotecii Științifice, paralel cu cercetările cadrelor didactice. Lucrarea *Vedere scientometrică a cercetătorilor universitari din Bălți*, prezentată la conferința

„Tradiție și inovare în cercetarea științifică”, Colloquia Professorum, din 2016, reflectă rezultatele primei evaluări ale cercetării Bibliotecii Științifice.

Cercetarea conturează o imagine clară a deținătorilor indicelui *h*: 36 persoane, ce constituie 68 % din numărul total de cercetători. Poziția sumară a indicelui *h* pentru Biblioteca Științifică – 53, stocarea indicelui *g* – 54, indexul *h* contemporan – 49, realizarea indicelui *h* individual – 7.10, prezente total documente – 570, documente citate – 263. Deci din 53 de angajați, 36 de persoane dețin indecele *h*, ceea ce este o afirmare de succes.

Poziția	1	2	3	4	5
h	ȘEPA	ȘREM M	BȘ	FDȘS	FL
g	ȘEPA	ȘREM	FDȘS	BȘ	FL
hc	ȘEPA	ȘREM	FDȘS	BȘ	FL
hI	BȘ	ȘREM	ȘEPA	FDȘS	FL
Prezente	BȘ	ȘREM	ȘEPA	FDȘS	FL
Citate	ȘEPA	ȘREM	FDȘS	BȘ	FL

Între timp, pentru Biblioteca Științifică devine reală ocazia de publicare a rezultatelor cercetărilor științifice în ORA USARB, inclusiv și ale bibliotecarilor. Apelul făcut privind necesitatea și oportunitățile de publicare într-o Arhivă Instituțională a adus rezultate puțin mai târziu. Menționăm că cercetătorii universitari, mai ales de vârstă înaintată, se confruntau cu dilema dacă trebuie sau nu să investească în publicarea rezultatelor cercetărilor în acces deschis.

Bibliotecarii USARB au posibilități bune de publicare în cel puțin două reviste: Confluente Bibliologice: Revistă de biblioteconomie și științe ale informării și Bibliouniversitas@ABRM.md, și două materialele ale Conferințelor Bibliotecii Științifice: Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie, Tradiție și inovare în cercetarea științifică (USARB), Secțiunea Biblioteconomie și științele informării.

După anul 2016, încep cercetările bazelor de date și aplicațiilor scientometrice, căutările și facilitățile oferite de [Google Scholar](https://scholar.google.com/): factorul de Impact al revistelor relevante pentru domeniul de cercetare, evaluarea rezultatelor și performanței în cercetare. Biblioteca Științifică, datorită proiectelor internaționale, are acces limitat la Web of Science, Scopus și deschide noi profile pentru cercetătorii universitari bălțeni.

Este esențial să identificăm pozițiile din Google Scholar, care devine, după opiniile internaționale, instrumentul principal de studiu și de lucru în susținerea cercetărilor. Biblioteca Științifică, prin inițierea unui proiect, crează profile

mai întâi bibliotecarilor, aceasta fiind ca o testare, apoi deschide acces cadrelor didactice universitare cu cercetarea și gestionarea datelor.

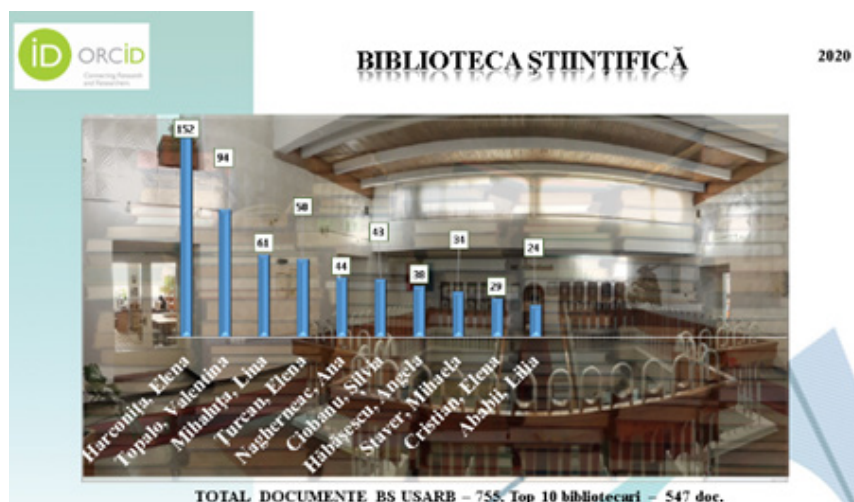

În anul 2017, prezentarea datelor privind evaluarea cercetărilor științifice a unor cercetători este transferată din formatul Word la prezentare în Power Point.

Anul 2018 a adus schimbări în managementul personalului. Din 53 de colaboratori ai Bibliotecii Științifice (2016) au rămas 40, indexul h este în creștere: de la 36 pentru anul 2016 la 38 pentru anul 2018.

„În luna iunie a anului 2019, ca rezultat al analizei *Chestionarului privind nivelul de participare al Bibliotecii universitare la informarea cercetătorilor și evaluarea rezultatelor activității științifice, proces care se bazează pe metode de măsurare bibliometrice/scientometrice*, pentru susținerea cercetătorilor, Biblioteca propune pe pagina Web a Bibliotecii Științifice *Servicii bibliometrice*: http://libruniv.usarb.md/index.php?option=com_content&view=article&id=36&Itemid=234&lang=ro.” [6]

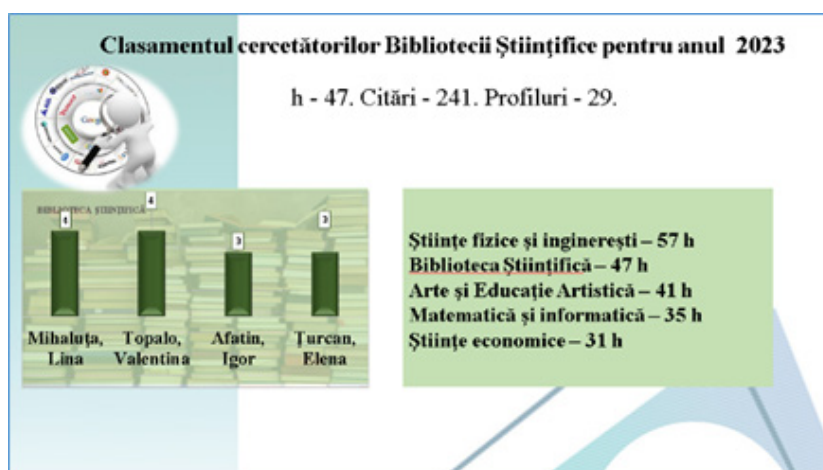
Biblioteca Științifică a USARB este printre primele din RM care cercetează și studiază sistemul de identificare a autorilor [ORCID](#), pentru a contribui la vizibilitatea cercetărilor științifice USARB. Testarea a fost efectuată în Biblioteca Științifică, apoi a fost inițiat alt proiect de înregistrare a rezultatelor științifice de la Universitate.

În anul 2020, statistica ORCID-ului pune în evidență 547 documente semnate de 10 bibliotecari universitari bălțeni din cele 755 documente pe Bibliotecă.

Tot în acest an, Biblioteca Științifică și-a deschis cont în rețeaua socială de colaborare între oamenii de știință Academia.edu, unde regăsim 16 conturi ale bibliotecarilor pentru anul 2020 și 21 conturi pentru anul 2024.

Clasamentul cercetătorilor Bibliotecii Științifice pentru anul 2023: 37 de colaboratori și 29 de profile cu indexul h . Totalul pe Bibliotecă – 47 h , prezente – 1 620 documente, citări – 241. Deținătorii a patru indice h sunt Lina Mihaluța și Valentina Topalo, a trei indice h sunt Igor Afatin și Elena Țurcan, urmează cu doi indice h opt bibliotecari. Analiza bibliometrică se realizează și în baza aspectelor de conținut a datelor pe catedre, pentru a face o comparație, unde Biblioteca Științifică deține 47 h și poziția a doua. Analiza cantitativ-calitativă pentru anul 2016 a demonstrat că Biblioteca Științifică deținea poziția patru.

Deoarece Centralizatorul datelor privind cercetarea științifică în Universități pentru evaluarea internațională instituțională a cerut datele pentru fiecare an în parte, Biblioteca Științifică efectuează un studiu și pentru anul 2024.

Valoarea contribuțiilor științifice, clasamentul cercetătorilor Bibliotecii Științifice a USARB a fost evaluată în perioada 01-16 aprilie, datele fiind în permanență schimbare. Au fost utilizate înregistrările prezentate de Google Scholar, folosit de toate motoarele de căutare. Este un proces care implică, de multe ori, compararea și îmbinarea informațiilor culese. În 2024, bibliotecarii au obținut: 46 h (indexul total), citări 251 și prezente 1 825 documente. Rezultatele analizei ne permit să constatăm că din 36 de titulari - 28 dețin indecele h .

Evident, sunt multe întrebări și cercul lor se lărgeste permanent. Topul diferă mult de anul trecut:

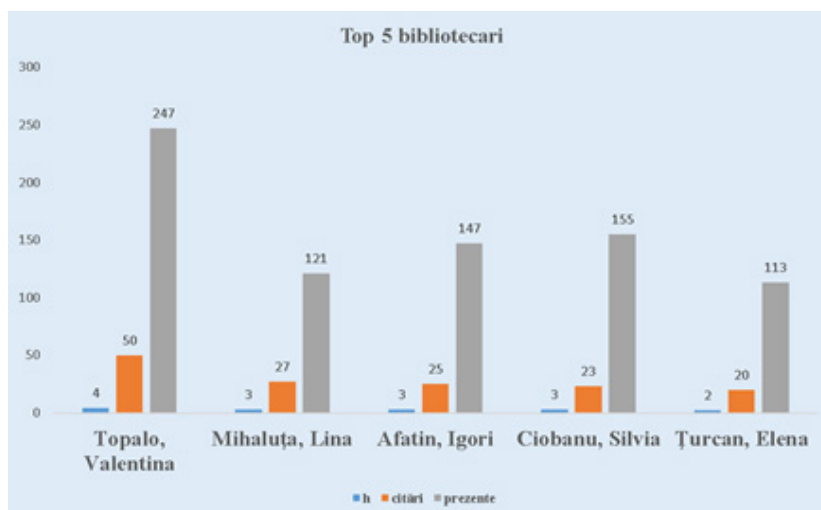
Valentina Topalo rămâne pe poziția întâi cu 4 h , 50 de citări și 247 de documente prezente,

Poziția doi revine Linei Mihaluța cu 3 h , 27 de citări și 121 documente prezente,

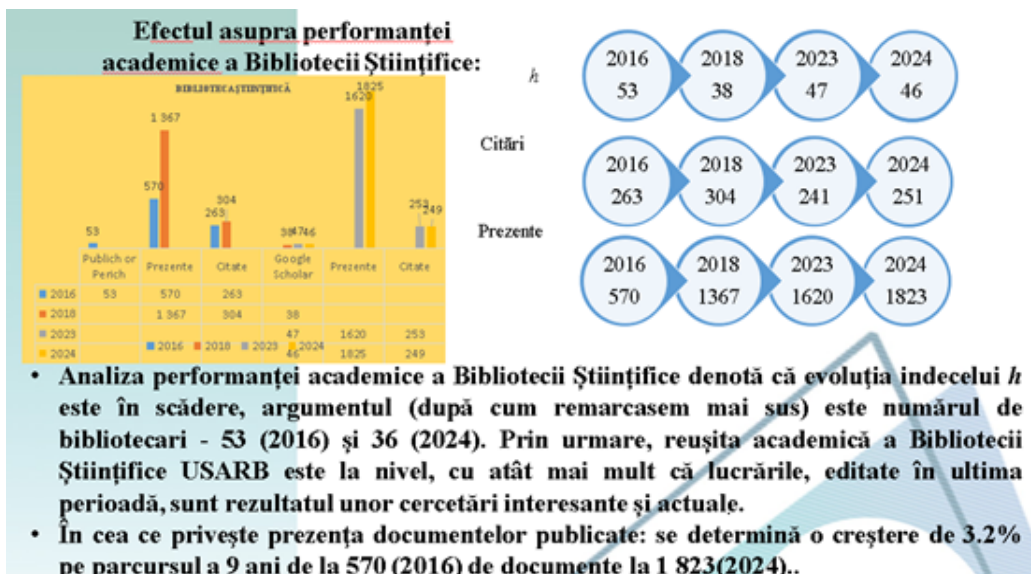
Poziția trei revine lui Igor Afatin cu 3 h , 25 citări și 147 documente prezente,

Poziția patru revine Silvia Ciobanu cu 3 h , 23 citări și 155 documente prezente,

Poziția cinci Elena Țurcan cu 2 h , 20 citări și 113 documente prezente.

„Remarcăm faptul că răspunsurile, chiar imperfecte și probabilistice, permit cercetătorilor, să aprecieze tendințele care survin și consecințele anumitor eforturi întreprinse” [7].

Analiza performanței academice a Bibliotecii Științifice denotă că evoluția indecelui h este în scădere, argumentul (după cum remarcasem mai sus) este numărul de bibliotecari - 53 (2016) și 36 (2024). Prin urmare, reușita academică a Bibliotecii Științifice a USARB este la nivel, cu atât mai mult că lucrările, editate în ultima perioadă, sunt rezultatul unor cercetări interesante și actuale.

În cea ce privește prezența documentelor publicate: se determină o creștere de 3.2% pe parcursul a 9 ani de la 570 (2016) de documente la 1 823(2024).

Următorul studiu privind evaluarea rezultatelor cercetărilor bibliotecarilor Bibliotecii Științifice a fost efectuat în baza [Instrumentului Bibliografic Național](#), unde sunt **prezenți** 33 de bibliotecari cu 299 **documente**, 796 de **descărcări** și reprezintă interes cele 101 770 de **vizualizări** ale articolelor Bibliotecii Științifice.

Biblioteca Științifică analizează și datele sistemului „[Indexul științific AD](#)”, unde sunt sustrate profilele de la data de deschidere, cu adrese verificate și confirmate și care dețin de la 300 de citări în sus (profilele bibliotecarilor au fost deschise înainte de cele ale profesorilor). La 01.10.2023 au fost evidențiați 23 de cercetători de la USARB, iar la 10.12.2023 - 30 de cercetători cu prezența a trei bibliotecari: Igor Afatin (poziția 22), Taisia Aculova (poziția 25) și Ala Lisi (poziția 29).

Selectarea de la 10.01.2024 relevă 70 de cercetători ai USARB, 21 sunt bibliotecarii Bibliotecii Științifice, cea de la 02.04.2024 indică 66 titulari ai USARB, numărul de bibliotecari rămânând același – 21: printre ei: Lina Mihaluța, Valentina Topalo, Igor Afatin, Silvia Ciobanu, Elena Țurcan. Ultimele poziții a bibliotecarilor sunt identice cu statisticele prezentate de Google Scholar.

În baza rezultatelor obținute, concluzionăm că profil în Google Scholar și în ORCID au toți 36 bibliotecari și datele acestea au fost transmise pentru coordonare și înregistrare și către Instrumentul Bibliografic Național.

În concluzie menționăm că cercetările efectuate de bibliotecarii Bibliotecii Științifice a USARB sporesc contribuția Bibliotecii Științifice la procesul de cercetare al Universității, asigurând cu resurse informaționale munca de cercetare, susținând publicarea, comunicarea și partajarea rezultatelor științifice. Biblioteca Științifică contribuie la identificarea nivelului de vizibilitate științifică, promovarea imaginii USARB în mediul academic național și internațional.

Concluziile unei cercetări științifice sunt instrumente convingătoare în planificarea direcțiilor de activitate la nivel național și instituțional. Tehnologia modernă contribuie la o schimbare științifică eficientă. Scopul Bibliotecii universitare este de a furniza cele mai bune și accesibile servicii gratis pentru cercetătorii USARB.

Publicarea și partajarea rezultatelor cercetării prin ORA USARB, instrument de promovare a producției științifice a universității, prevede „conservarea și prezervarea de conținut, acces la produsele depozitate și autoarhivarea producției științifice” [8].

Unul dintre noile servicii oferite de Biblioteca Științifică sunt cele bibliometrice / scientometrice cu prezentarea rezultatelor ale cercetătorilor USARB, identificarea nivelului de vizibilitate științifică individuală.

Un aspect important al atribuțiilor, ce le revin bibliotecarilor în contextul prestării serviciilor bibliometrice, îl reprezintă formarea și dezvoltarea abilităților cercetătorilor pentru utilizarea bazelor de date scientometrice, deschiderea și gestionarea profilurilor: adăugarea, căutarea publicațiilor. În această ipostază biblioteca conlucrează mult cu Universitatea, ea joacă un rol crucial în creșterea vizibilității lucrărilor și publicațiilor cercetătorilor.

Interacțiunile sociale între cercetători reprezintă un factor-cheie pentru

producerea cunoștințelor științifice.

Pentru recomandări avem doar câteva sugestii: strategii coerente de cercetare; rezultate distribuite și comunicare științifică în mediul online; accesul la resurse de calitate și acreditate.

În procesul de cercetare științifică, dezvoltare și inovare și în orice evaluare academică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Biblioteca Științifică, intensifică susținerea și prioritizarea rezultatelor cercetării științifice din fluxul principal de informații științifice de nivel național și internațional.

Referințe bibliografice:

1. ȚURCAN, Nelly. *Explorarea metodelor de cercetare în biblioteconomie și știința informării*. Online. Chișinău: Biblioteca Municipală „B. P. Hasdeu”, 2021. pp. 14-15. ISBN 978-9975-3505-4-9. Disponibil: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/Turcan_Nelly_Explorarea_metodelor_de_cercetare_2021.pdf [accesat 2024-02-28].
2. CHELCEA, Septimiu. *Inițiere în cercetarea sociologică*. București: Comunicare.ro, 2004, p. 33. ISBN 973-711-027-7.
3. ȚURCAN, Nelly, ref. 1, pp. 51-52.
4. HARZING, Anne-Wil. *Publish or Perish*. Disponibil: <https://harzing.com/resources/publish-or-perish> [accesat 2024-02-08]
5. ȚURCAN, Nelly, ref. 1, p. 261.
6. ȚURCAN, Elena. Oportunități de vizibilitate a cercetătorilor USARB. In: *Tradiție și noi paradigme de cercetare în biblioteconomie* : Conferința științifico-practică, Ediția a 2-a, 05 mai 2022. Bălți: [S. n.], 2022. pp. 12-19. ISBN 978-9975-50-292-4.
7. *Scientometria și evaluarea rezultatelor cercetării științifice economice*. In: *Economica*. PDF. Online. An. XXV, decembrie 2017, nr. 4 (102), p. 7. ISSN 1810-9136. Disponibil: https://ase.md/files/publicatii/economica/ec_2017_4_r2.pdf [accesat 2024-03-15].
8. REPANOVICI, Angela. *Metode scientometrice*. Prezentare tinuta la Biblioteca Academiei Romane. Online. Disponibil: <https://www.slideshare.net/kosson/metode-scientometrice-prezentare-biblioteca-academiei> [accesat 2024-02-28].